

Rauter),¹ en Rauter zal de door hem aanbeden *Reichsführer-SS* tijdens die inspectie wel duidelijk gemaakt hebben dat hij er op stond dat Grünewald en Wicklein terecht zouden worden. Ondanks Pohls geïrriteerdheid² gaf Himmler daar verloop toe. Grünewald en Wicklein werden begin maart '44 door het *SS- und Polizeigericht X* veroordeeld, de eerste tot drie-en-een-half jaar, de tweede tot zes maanden gevangenisstraf. Dat vonnis was een wassen neus. Pohl had voldoende invloed bij Himmler om de tenuitvoerlegging te voorkomen. Grünewald meldde zich na een verloopperiode die hij thuis mocht doorbrengen, weer bij de *Waffen-SS*-divisie die hij in '42 verlaten had, en aan Wicklein werd in het concentratiekamp Flossenbürg precies dezelfde functie toevertrouwd die hij in Vught uitgeoefend had: adjudant van de *Lagerkommandant*.

Tot nieuwe *Lagerkommandant* van Vught werd *SS-Sturmbannführer* Hans Hüttig benoemd.

¹ Met groot gevolg kwamen Himmler en Rauter op 3 februari '44 in Vught. 'Eindelijk komen ze', schreef David Koker, die toen werkzaam was in Philips Speciale Werkplaats. 'H(immler) voorop. Een klein, onaanzienlijk, nogal goedmoedig uitziend mannetje. Hele hoge pet, snorretje en een kleine bril . . . Daaromheen allemaal kerels met *abgelebte* gezichten. Heel grote, zwaar geklede lui, ze zwenken mee waar hij gaat, als een zwerm vliegen, onderling rondstappend (ze staan geen moment stil) en bewegend als één geheel. Het maakt een fatale beangstigende indruk.' Aan verscheidene gevangenen stelde Himmler vragen. Aan een mannelijke gevangene, zekere de Wit, vroeg hij of hij een afstammeling was van Johan de Witt. 'Een klein blond germaans vrouwtje, waarvoor zit zij: wegens 't verspreiden van *De Waarheid* . . . Of ze communiste is? Ja. Nu nog? Nu nog. En Himmler gaat maar verder.' (A.v., p. 234-35).

Tot Laman Trip, de algemeen leider van de Speciale Werkplaats, zei de *Reichsführer-SS* dat, aldus Laman Trip, 'de Nederlanders en Duitsers best konden samengaan, wij hoorden immers allen tot het Germaanse ras! . . . Overigens maakt hij op ons een zeer intelligente indruk, een man met ontegenzeggelijk een ontzaglijk snel begrip, iemand van goed en vlug doordenken.' Laman Trip wist gedaan te krijgen dat vijf strafgevangenen uit Groningen onmiddellijk in vrijheid gesteld zouden worden en dat alle Joodse vrouwen uit Westerbork die daarvoor in aanmerking kwamen, in het Philips-Kommando zouden worden opgenomen, maar dat werden er in de praktijk niet meer dan enkele tientallen. ('Verslag van mededelingen van R. E. Laman Trip en C. H. Braakman', p. 1-4).

² Die geïrriteerdheid uitte zich o.m. hierin dat Pohl aan Himmler voorstelde dat Vught van 1 mei '44 af onder Rauter zou ressorteren. Himmler keurde dat goed en Pohl deelde eind maart aan Rauter mee dat hij alle kamp-SS'ers uit Vught zou terugtrekken ('*Ich benötige sie für neu zu errichtende Lager*') (brief, 29 maart 1944, van Pohl aan Rauter, BDC, 3649). Rauter zond noodkreet op noodkreet aan Himmlers secretaris Rudolf Brandt - '*ich kann doch*', klaagde hij, '*das KL Vught nicht mit NSB'ern führen*' (brief, 15 april 1944, van Rauter aan R. Brandt, a.v., 3651). Alles bleef bij het oude.